

Nachtvinders: via meetnet naar atlas?

Tekst:
Nicoliene Peet &
Dick Groenendijk

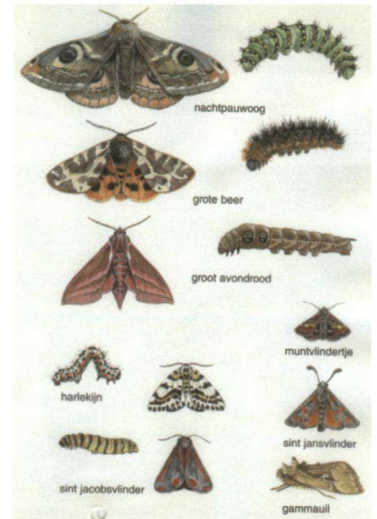
De Vlinderstichting: het zal niet voor iedereen vanzelfsprekend geweest zijn dat bij deze naam ook de relatief onbekende 'motten' zijn inbegrepen. In de eerste jaren van De Vlinderstichting speelden nachtvinders een bescheiden rol op de achtergrond. In eerste instantie waren het vooral de overdag actieve nachtvindersoorten waar naar gekeken werd. In 1992 ging het project dagactieve nachtvinders van start en daarmee begon de bekendheid van nachtvinders gestaag toe te nemen.

Zonnige introductie bij het grote publiek

In 1997 werden nachtvinders bij het grote publiek voorzichtig geïntroduceerd door middel van het project 'Nachtvlinders in het zonnetje' dat in samenwerking met

de KNNV en de jeugdbonden NJN en JNM plaatsvond. Acht van de mooiste nachtvindersoorten kwamen samen met hun rupsen op een zoekkaart te staan waarop ook meteen de waargenomen vlinders konden worden ingevuld. Met ruim 5300 waarnemingen was dit project een mooie stap naar het bekend worden van nachtvinders.

In 1999 werd het project dagactieve nachtvinders afgesloten met de voorlopige atlas dagactieve nachtvinders. Hierin werd de verspreiding van 129 soorten weergegeven. Dit was de eerste atlas die voor nachtvinders is uitgegeven.

Jeroen Voogd

De naam 'bont schaapje' spreekt meer tot de verbeelding dan A

Naam doet (be)leven: schapen, draken en beren

Een van de belemmeringen voor het grote publiek om zich in nachtvinders te verdiepen was de naamgeving. Lange tijd hadden veel van de ruim 800 grote nachtvindersoorten alleen een wetenschappelijke naam en dit maakte nachtvinders tot een nogal specialistische bezigheid. In 2001 kwam daar verandering in met de 'Lijst van Nederlandse namen van macrovlinders in Nederland'. Zo werd bijvoorbeeld een *Shargacucullia verbasci* opeens gewoon een kuifvlinder. Daarnaast spreken veel van de Nederlandse namen tot de verbeelding: van aangebrande spanner via bont schaapje, draak en gevlamde vlinder tot grote beer. De nachtvinders wonen opnieuw een beetje aan populariteit.

Nachtvlinders digitaal

Slechts een jaar na de Nederlandse namenlijst gingen de nachtvlinders digitaal. Via de website VlinderNET kon iedereen voortaan informatie vinden over iedere Nederlandse (dag- en) nachtvlindersoort. Naast foto's van vlinder, rups, pop en ei waren er verspreidingskaartjes en vliegtijd diagrammen te vinden. Hiermee werd aan een grote behoefte onder nachtvlindersaars voldaan, zo bewezen de bezoekersstatistieken van de website. Ook nu nog is VlinderNET belangrijk in onderzoek naar en bekendheid van nachtvlinders. Dit jaar wordt een geheel vernieuwde versie van VlinderNET gelanceerd.

Nachtvlindernacht

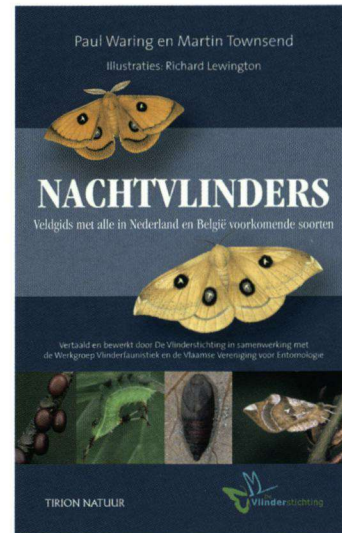
De Nationale Nachtvliedernacht startte in 2005 met als doel zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met nachtvlinders. In het eerste jaar werd er op 1 juli op 100 plaatsen tegelijk naar nachtvlinders gekeken. Nieuw hieraan was dat mensen daadwerkelijk 's nachts op pad waren om met licht en stroop de nachtactieve vlinders te zien te krijgen. De Nachtvliedernacht is nu een jaarlijks terugkerend evenement, waaraan steeds meer excursiepunten en deelnemers meewerken. Daarnaast gaan steeds meer mensen zelfstandig op pad om nachtvlinders te bekijken en te onderzoeken.

De Veldgids

In 2006 werd de drempel om naar nachtvlinders te gaan kijken nog lager dankzij het uitkomen van de eerste Nederlandstalige veldgids. Voor deze gids werd een Engels boek als basis gebruikt, maar alle teksten zijn volledig aangepast aan de Nederlandse situatie en ook zijn er tekeningen toegevoegd van soorten die niet in Engeland voorkomen, maar wel in Nederland. Wie had ooit gedacht dat er aan dit boek zo'n grote behoefte zou zijn: in januari 2008 kwam zelfs de derde druk al uit. Mede dankzij 25 jaar De Vlinderstichting is het voorheen specialistische nachtvlinderonderzoek tegenwoordig toegankelijk voor iedereen.

Toekomst

De bekendheid en daarmee het onderzoek naar nachtvlinders is flink toegenomen. Toch zijn we nog lang niet klaar; eigenlijk zijn we pas net begonnen. Nachtvlinders kunnen ons van alles vertellen over de kwaliteit van natuur. Daarom is het belangrijk om door te gaan met onderzoek. De komende jaren hopen we meer te weten te komen over welke soorten nu echt bedreigd zijn in Nederland. Ook willen we graag een meetnet voor nachtvlinders opstarten en misschien zelfs in de toekomst een atlas uitbrengen. Sinds 2004 werken

Doe mee met de **Nationale Nachtvliedernacht** vrijdag 29 augustus 2008
 Kijk op www.vlinderstichting.nl/nachtvliedernacht

Basisrecept lokstroop voor nachtvlinders

1 pot suikerstroop
 2 eetlepels suiker
 een flinke scheut bier, wijn en/of vruchtenlikeur of zoveel als nodig is voor de juiste substantie

Meng de ingrediënten zo door elkaar dat er een goed smeerbaar, plakkerig mengsel ontstaat. Laat het mengsel enkele dagen staan om gisting te bevorderen.

Smeer de stroop 's avonds op een aantal boomstammen en controleer af en toe met een zaklamp of er al vlinders op afgekomen zijn.

NB: andere ingrediënten die veel gebruikt worden: allerlei soorten overrijp fruit (vooral bananen), appel- of perenstroop, rum en allerlei exclusieve bieren en alcoholische dranken.

Griemel meel!
 Kinderboekenschrijver Paul van Loon (bekend van o.a. Dolfje Weerwolfje) leest voor uit zijn werk bij Burgers Zoo in Arnhem.

we intensief samen met de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland: het Nederlandse nachtvlinderwerk gaat daarmee een mooie toekomst tegemoet.

AM

Jeroen Voogd

Endromis versicolora ofwel *gevlamde vlinder*.

Jubileumactiviteiten

Het hele jaar door organiseren wij activiteiten in het kader van ons 25-jarig bestaan. Zo is er op 21 juni een waarnemersdag, op 23 en 24 augustus gaan we vlinders tellen langs het Pieterpad en op 29 augustus is er een extra griezelige Nachtvlindernacht. Tot 31 augustus kunt u nog foto's insturen voor onze jubileumfotowedstrijd.

Meer informatie over al deze activiteiten kunt u vinden op www.vlinderstichting.nl/jubileum.